

De FUNDACJA EDUKACJA DLA DEMOKRACJI

RAPORT 2010

Spis treści:

I. Wprowadzenie.....	3
II. Organizacja Fundacji.....	4
III. Działania realizowane przez Fundację	5
1. Wspieranie środowisk oświatowych (nauczycieli, edukatorów, młodzieży oraz lokalnych władz oświatowych) w tworzeniu otwartego środowiska szkolnego, oraz podejmowaniu działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji obywatelskiej.	5
2. Wspieranie prowadzenia przez polskie szkoły międzynarodowych wymian młodzieży (w tym: polsko-ukraińskiej, polsko-rosyjskiej i polsko-białoruskiej).	9
3. Rozwijanie umiejętności młodzieży sprzyjających ich wejściu na rynek pracy i w obszar aktywności społecznej poprzez aktywizację zawodową i społeczną.	9
4. Podnoszenie kompetencji sektora inicjatyw obywatelskich poprzez szkolenie lokalnych działaczy pozarządowych.....	11
5. Propagowanie wysokich standardów profesjonalnych działania trzeciego sektora w Polsce i za granicą.	14
6. Rozwój świadomości i umiejętności społeczności lokalnych.....	15
7. Wspieranie rozwoju i procesów demokratyzacyjnych w krajach Europy Wschodniej, Azji Środkowej i Kaukazu Południowego.....	16
8. Budowanie w społeczeństwie polskim postaw współodpowiedzialności za globalny rozwój.....	17
IV. Lista programów i projektów.....	20
V. Współpraca	221

I. Wprowadzenie

Fundacja Edukacja dla Demokracji (FED) jest organizacją pozarządową, non-profit, niezwiązaną z partiami politycznymi, kościołami i związkami wyznaniowymi, działającą nieprzerwanie od 1989 roku. Celem statutowym Fundacji jest inicjowanie, wspieranie i prowadzenie działalności edukacyjnej, służącej krzewieniu idei demokracji oraz przygotowującej do pracy na rzecz demokracji i do działalności w instytucjach demokratycznych.

Fundacja współpracuje z ludźmi różnych narodowości, wyznań czy przekonań politycznych. W Polsce działania koncentrują się na wspieraniu organizacji pozarządowych i aktywistów w rozwoju kompetencji, nawiązywaniu i rozwijaniu współpracy międzynarodowej oraz na edukacji ekonomicznej skierowanej do młodego pokolenia. W krajach Europy Wschodniej, Kaukazu Południowego i Azji Środkowej działania prowadzimy przede wszystkim w następujących krajach: Białoruś, Ukraina, Moldova, Rosja, Azerbejdżan, Tadżykistan i Gruzja.

Funkcjonowanie Fundacji możliwe jest dzięki bliskiej współpracy z dziesiątkami wolontariuszy, działaczy lokalnych, trenerów, pedagogów, a także dzięki współdziałaniu z kilkudziesięcioma organizacjami i instytucjami zarówno z Polski jak i z zagranicy.

Fundacja jest członkiem Związku Stowarzyszeń Grupa Zagranica.

FED jest członkiem Partnerstwa na rzecz Edukacji Finansowej.

Przewodnik Domowych Finansów

W 2010 roku Fundacja dołączyła do koalicji organizacji pozarządowych na rzecz wprowadzenia ruchu bezwizowego dla obywateli państw Partnerstwa Wschodniego. Do koalicji wchodzi tak organizacje z krajów członkowskich Unii Europejskiej, jak i z krajów Partnerstwa Wschodniego.

Od 2009 przedstawiciel Fundacji bierze aktywny udział w Forum Społeczeństwa Obywatelskiego przy Programie Partnerstwa Wschodniego. W 2010 roku przedstawicielka Fundacji brała udział w II Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Partnerstwa Wschodniego.

Fundacja pozostaje formalnym partnerem społecznym Lokalnej Grupy Działania Spichlerz Górny Śląska w Koszęcinie (woj. śląskie). Aktywizacja obszarów wiejskich odbywa się w ramach Pilotażowego Programu Leader+ Schemat II.

Fundacja oraz jej twórcy, współpracownicy i wolontariusze byli wielokrotnie wyróżniani. Wyrazem szczególnego uznania dla dokonań Fundacji było przyznanie w roku 1998 prestiżowej nagrody „*Democracy and Civic Society Award*”, a w roku 2004 tytułu Instytucji „*Pro Publico Bono*”. W 2009 roku Fundacja została uhonorowana tytułem *Organizacji Pozarządowej Europy Środkowo-Wschodniej 2009 r.* na XIX Forum Ekonomicznym w Krynicy. Jest to nagroda przyznawana przez Radę Programową Forum

Ekonomicznego.

Fundacja Edukacja dla Demokracji jest organizacją pożytku publicznego.

II. Organizacja Fundacji

Średnioroczne zatrudnienie pracowników w biurze Fundacji wynosiło 9 osób (8 etatów). Biuro Fundacji znajduje się w Warszawie przy ul. Nowolipie 9/11. Lokal ma łącznie ponad 206 m² powierzchni.

W roku 2010 Rada Nadzorcza spotkała się 22 maja 2010 r. Podstawowym przedmiotem obrad było zatwierdzenie sprawozdania rocznego FED za rok 2009, a także zmiany w statucie i w regulaminach organów Fundacji oraz rekonstrukcja składu Zarządu Fundacji.

Rok 2010 był kolejnym okresem nieprzerwanej działalności Centrum Szkoleniowego FED – niepublicznej placówki doskonalenia nauczycieli, pozwalającej podnosić ich kompetencje na terenie całego kraju.

Fundacja Edukacja dla Demokracji według stanu na 31 grudnia 2010 r. (założyciele, organy władz statutowych, pracownicy):

Fundatorzy:

Sandra Feldman
Andrzej Janowski
Wiktor Kulerski
Jan Piotr Lasota
Herb Magidson
Janusz Onyszkiewicz
Diane Ravitch
Albert Shanker
Edward Wieczorek
Jacek Woźniakowski

Rada Nadzorcza:

Andrzej Janowski, Przewodniczący Rady
Maciej Kozyra
Tomasz Maracewicz
Małgorzata Naimska
Janusz Onyszkiewicz
Jerzy Wiśniewski
Jacek Woźniakowski

Zarząd Fundacji:

Justyna Janiszewska, Prezes Zarządu
Krzysztof Kacuga, Wiceprezes Zarządu
Jacek Podolski, Sekretarz Zarządu
Martyna Michalik, Członek Zarządu

Pracownicy:

Katarzyna Boryń, samodzielna księgowa
Aleksandra Kujawska, starszy specjalista
Ewa Sobiesak, specjalista
Martyna Kwiatkowska, specjalista
Damian Hamerla, specjalista

Rada Programowa:

Ewa Bracha, Przewodnicząca Rady
Alicja Derkowska
Andrzej Janowski
Maciej Kozyra
Tomasz Maracewicz
Małgorzata Naimska
Andrij Neczyporuk
Wojciech Stanisławski
Jerzy Wiśniewski

III. Działania realizowane przez Fundację

1. Wspieranie środowisk oświatowych (nauczycieli, edukatorów, młodzieży oraz lokalnych władz oświatowych) w tworzeniu otwartego środowiska szkolnego, oraz podejmowaniu działań na rzecz podnoszenia jakości kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji obywatelskiej.

Edukacja obywatelska w krajach Europy Wschodniej i Azji Centralnej

W ramach Education for Democracy International Network – EDIT-net (www.editnet.org – międzynarodowej sieci niezależnych organizacji obywatelskich, będącej płaszczyzną współpracy i wymiany doświadczeń między samodzielnie działającymi organizacjami budującymi swoje programy na fundamencie lokalnej kultury i tradycji) zrealizowaliśmy w 2010 roku szereg działań edukacyjnych. Sieć skupia obecnie 19 organizacji z 8 krajów (Polski, Białorusi, Ukrainy, Rosji, Azerbejdżanu, Tadżykistanu, Gruzji i Mongolii) i działa w sferze edukacji obywatelskiej. Organizacje skupione w sieci prowadzą corocznie na terenie Europy Wschodniej i Azji Środkowej kilkaset warsztatów, w których uczestniczy kilka tysięcy liderów organizacji pozarządowych, nauczycieli, przedstawicieli lokalnej administracji oświatowej oraz samorządu terytorialnego.

W roku 2010 nasi trenerzy prowadzili seminaria i warsztaty dla nauczycieli i przedstawicieli NGO z Ukrainy, Białorusi, Moldowy, Gruzji, Tadżykistanu, Armenii i Azerbejdżanu. W naszych warsztatach uczestniczyło niemal 1000 osób. Dla nauczycieli były to przede wszystkim dwu- lub trzydniowe warsztaty prowadzone aktywnymi metodami dotyczące zagadnień związanych z ciekawym, otwartym prowadzeniem zajęć lekcyjnych. Ponad 800 nauczycieli i pedagogów uczestniczyło w warsztatach dotyczących aktywnych metod nauczania w szkole.

Warsztaty w Kiszyniowie

W 2010 roku w ramach Programu zostały wydane dwie broszury w języku białoruskim na temat praw dzieci: *Дзіцячыя права. Кніга для непаўналетніх (Prawa dziecka. Podręcznik dla edukatorów)* i *Правы непаўнагадовых. Кніга для дарослых (Prawa niepełnoletnich. Podręcznik dla dorosłych)*. W ramach Programu RITA wydaliśmy drugą część broszury *Пазнаёмь лепей сваіх сасядаў - сценарыі лекцый для наuczycieli*. Wiosną 2010 roku odbył się konkurs szkolnych gazet. Do konkursu zgłoszono gazetki z Rosji, Mołdowy, Białorusi i Ukrainy. Większość w/w działań została zrealizowana dzięki wsparciu National Endowment for Democracy.

Wzmacnianie edukacji obywatelskiej i aktywności młodzieży w Rosji

Spotkanie z lokalnymi trenerami w Samarze

Projekt jest realizowany w ramach działań sieci trenerskiej EDIT-net i dotyczy metody projektu w nauczaniu. Jest realizowany w obwodach samarskim i saratowskim Federacji Rosyjskiej od listopada 2010 roku. Pod koniec grudnia przedstawicielki Fundacji odbyły spotkania z lokalnymi partnerami oraz miejscowymi trenerami (uczestnikami szkoleń trenerskich w latach 2006 i 2009), którzy będą odgrywali istotną rolę wspierającą w dalszych etapach projektu. Jeszcze w grudniu rozpoczął się nabór zgłoszeń do udziału w szkoleniach z metody projektu, wybrane zostały publikacje

do tłumaczenia na język rosyjski, powstała również nowa publikacja dotycząca metody projektu w nauczaniu, autorstwa Jarosława Schabieńskiego.

Projekt będzie realizowany do września 2011 r. dzięki wsparciu National Endowment for Democracy.

Wizyty studyjne dla nauczycieli i edukatorów

W roku 2010 przygotowaliśmy wizytę studyjną dla czterech doświadczonych trenerek (edukatorek i nauczycielek) z Ukrainy i Gruzji. Trenerki podczas stażu w Polsce, realizowanego w Warszawie i na Lubelszczyźnie, poznały polski system oświaty, zwłaszcza sposób ewaluacji pracy nauczyciela. Dowiedziały się, jak działa system oświaty w Polsce, odbyły wizyty w różnych instytucjach odpowiedzialnych za jego prowadzenie – od Ministerstwa Edukacji Narodowej, poprzez Ośrodek Rozwoju Edukacji, po wizyty w szkołach państwowych i społecznych, gdzie zapoznały się z codziennością pracy polskich nauczycieli. Poznały różne modele współpracy szkół z NGOs, dowiedziały się jak działa system doskonalenia zawodowego nauczycieli w Polsce, wzięły udział w krótkich warsztatach na temat wypalenia zawodowego.

Ponadto grupa trenerów (po 3 osoby z Białorusi, Azerbejdżanu i Mołdowy) odbyła staż/wizytę studyjną we Lwowie na Ukrainie, współorganizowaną przez Laboratorium Edukacji Obywatelskiej „Poshuk”. Tygodniowy staż obejmował zagadnienia z zakresu edukacji obywatelskiej, współpracy szkół z NGOs, systemu oświaty na Ukrainie. Okazało się, że ukraińskie doświadczenie jest bliskie gościom i łatwo im było znaleźć odniesienia do sytuacji w swoich krajach,

a także zaplanować jak to, co zobaczyli, wykorzystają w swojej codziennej pracy. Wizyty zostały zrealizowane dzięki wsparciu National Endowment for Democracy.

Wizyta studyjna dla przedstawicieli Ministerstwa Finansów i Ministerstwa Oświaty Republiki Mołdowy

Celem projektu było wsparcie merytoryczne osób przygotowujących reformę finansowania oświaty w Mołdowie. W wizycie studyjnej udział wzięło siedmioro przedstawicieli Ministerstwa Finansów i Ministerstwa Oświaty Republiki Mołdowy.

Na program dziesięciodniowej wizyty studyjnej, która odbyła się w połowie stycznia 2010 roku, składały się spotkania z ekspertami oraz wizyty w instytucjach państwowych i jednostkach samorządu terytorialnego. Uczestnicy projektu wysłuchali wykładów na następujące tematy: dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego w Polsce, reformy samorządowe w Polsce po 1989 roku, reforma systemu edukacji w Polsce w latach 1999 – 2009, subwencja oświatowa. Spotkali się z przedstawicielami Ministerstwa Finansów i Ministerstwa Edukacji Narodowej. Odwiedzili Regionalną Izbę Obrachunkową w Warszawie, Urząd m.st. Warszawy, Urząd Dzielnicy Praga Południe, VIII Liceum Ogólnokształcące im. Króla Władysława IV w Warszawie. Program wizyty w Krakowie składał się: ze spotkania z Zastępcą Dyrektora Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Krakowa, panią Katarzyną Cisowską-Mleczeck, wizyty w szkole prowadzonej przez Społeczne Towarzystwo Oświatowe oraz ze spotkania z radnym Krakowa Bartłojem Kocurkiem na temat roli rady dużego miasta w procesie finansowania oświaty na przykładzie miasta Krakowa. W Wieliczce odbyło się spotkanie z przedstawicielami Gminy i Starostwa Powiatowego Wieliczka.

Projekt został zrealizowany dzięki dotacji Local Government And Public Service Reform Initiative, Open Society Institute oraz przy wsparciu Programu Study Tours to Poland, prowadzonego przez Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka Jeziorańskiego.

Wsparcie edukacji obywatelskiej w Białorusi

W ramach trwającego rok projektu zrealizowano następujące działania ukierunkowane na wsparcie metodyczne i merytoryczne białoruskich nauczycieli:

- Dwie wizyty studyjne, w których wzięło udział łącznie 21 osób, w polskich instytucjach edukacyjnych i oświatowych – od Ministerstwa Edukacji Narodowej po placówki szkolne. Częścią dziesięciodniowych wizyt było również szkolenie z kształcenia oceniającego przeprowadzone przez ekspertkę Centrum Edukacji Obywatelskiej;
- Sześciodniowe warsztaty dla 22 osób poświęcone aktywnym metodom nauczania ze szczególnym uwzględnieniem edukacji obywatelskiej. Warsztaty odbyły się na Ukrainie, dzięki czemu możliwe było dodatkowo włączenie do programu szkolenia wzorców rozwoju ukraińskich pozarządowych działań nauczycieli ukierunkowanych na podnoszenie jakości kształcenia obywatelskiego;
- 15 warsztatów przeprowadzonych w 6 miejscowościach na Białorusi (Mińsk, Mołodeczno, Nieśwież, Żodino, Słonim, Słuck). W warsztatach wzięli udział nauczyciele, administracja

szkolna, wychowawcy pracujący w sanatoriach dla dzieci i młodzieży, uczniowie starszych klas z różnych szkół i sanatoriów w każdym z miast (łącznie 315 uczestników);

Uczestniczki wizyty studyjnej poznają tańce integracyjne Klanzy

Uczestnicy projektu zostali wyposażeni w liczne materiały edukacyjne i dydaktyczne, ułatwiające korzystanie z poznanych metod pracy.

Deбата publiczna „E-szkoła drogą do społeczeństwa informacyjnego”

Wyrównywanie szans edukacyjnych i podniesienie poziomu innowacyjności polskiej szkoły – to główne tematy konferencji, która odbyła się 9 czerwca 2010 roku w Pałacu Prymasowskim w Warszawie z inicjatywy Fundacji Edukacja dla Demokracji, „Partnerstwa dla Przyszłości” Microsoft oraz firmy Intel. Honorowym patronatem nad konferencją objęła Minister Edukacji Narodowej oraz Marszałek Województwa Mazowieckiego. „Głos Nauczycielski” objął patronat medialny nad tym wydarzeniem.

Konferencja stanowiła okazję do wymiany opinii i doświadczeń dotyczących większego wykorzystania istniejących technologii informatycznych w procesie dydaktycznym oraz upowszechnianie wykorzystania komputerów przez uczniów podczas zajęć dydaktycznych. W dyskusji o innowacyjności szkół oraz sposobach wykorzystania najnowszych technologii w nauczaniu wzięło udział ponad 100 przedstawicieli władz oświatowych i samorządowych, dyrektorzy i nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, eksperci edukacyjni oraz dziennikarze z całej Polski. Gościem specjalnym konferencji był Jan Muehlfeit, szef firmy Microsoft na Europę.

2. Wspieranie prowadzenia przez polskie szkoły międzynarodowych wymian młodzieży

Spotkania nauczycieli z Polski i z Ukrainy planujących rozpocząć współpracę międzynarodową

W marcu 2010 roku w Jachrance pod Warszawą oraz w kwietniu 2010 roku we Lwowie (Ukraina) odbyły się czterodniowe warsztaty dla nauczycieli z Polski i Ukrainy planujących rozpocząć międzynarodową wymianę uczniów i współpracę szkół. W obu warsztatach wzięło udział łącznie po 26 nauczycieli z Polski i Ukrainy. Przedstawiciele ukraińskich szkół pochodzili przede wszystkim z Południowej i Wschodniej Ukrainy oraz z Autonomicznej Republiki Krymu. W trakcie warsztatu nauczycieli mieli okazję zapoznać się z systemem edukacji w Polsce i na Ukrainie, zaprezentować swoje szkoły, dowiedzieć się o możliwościach finansowania polsko-ukraińskiej współpracy szkół. W trakcie półtoradniowego modułu w zespołach międzynarodowych opracowywali swoje projekty szkolnej współpracy. Cały warsztat był prowadzony aktywnymi metodami nauczania. W trakcie warsztatu zostały przedstawione także metody nauczania i pracy z grupą, które nauczyciele będą mogli wykorzystać prowadząc w przyszłości projekty wymiany młodzieży.

Warsztaty zostały przygotowane i przeprowadzone w partnerstwie z Laboratorium Edukacji Obywatelskiej „Poshuk” działającym przy Towarzystwie Lwa, a sfinansowane w ramach Programu „Przemiany w Regionie” – RITA.

Szkolenie trenerskie dla nauczycieli

Jesienią 2010 roku odbyło się pięciodniowe szkolenie podstawowych umiejętności trenerskich skierowane do nauczycieli, którzy jednocześnie aktywnie działają w lokalnej organizacji pozarządowej i prowadzą (lub planują rozpoczęcie prowadzenia) międzynarodową współpracę szkół i wymianę młodzieży. Szkolenie wyposażyło ich w umiejętności przydatne w realizacji młodzieżowych projektów międzynarodowych z wykorzystaniem metod aktywnych. Kurs odbył się w ramach Programu „Przemiany w Regionie” – RITA.

3. Rozwijanie umiejętności młodzieży sprzyjających ich wejściu na rynek pracy i w obszar aktywności społecznej, poprzez aktywizację zawodową i społeczną.

Przygotowanie młodzieży do świadomego wyboru zawodu

To stosunkowo nowy temat, który po sukcesach popularności w Mołdawii, Rosji i na Ukrainie postanowiliśmy zrealizować w Kirgistanie. Dzięki wsparciu finansowemu Programu Wschód-Wschód Fundacji im. Stefana Batorego zrealizowaliśmy projekt p.n. „*Entrepreneurship in Practice* -

sharing Education for Democracy Foundation experience with Kyrgyzstan”. Idea projektu było przekazanie polskich doświadczeń dotyczących przedsiębiorczości przedstawicielom organizacji pozarządowych z Kirgistanu. W ramach projektu w marcu 2010 roku zorganizowaliśmy wizytę studyjną ukazującą uczestnikom różne przykłady aktywności związane z przedsiębiorczością.

Uczestniczka projektu prezentuje certyfikat ukończenia szkolenia

Istotnym elementem wizyty były warsztaty, podczas których polscy trenerzy dzielili się polskim doświadczeniem w zakresie przedsiębiorczości, przygotowania młodych do wyboru zawodu i zapobiegania społecznemu wykluczeniu. Zarówno warsztaty jak i wizyta studyjna niewątpliwie zmieniły sposób myślenia Kirgizów na temat przedsiębiorczości społecznej i aktywizacji młodych na rynku pracy.

Przedsiębiorczość w praktyce

W październiku 2010 roku rozpoczął się projekt adresowany do studentów, którego głównym celem jest kształtowanie postaw przedsiębiorczości gospodarczej – gotowości do tworzenia mikroprzedsiębiorstw. Podczas projektu uczestnicy korzystają z edukacji na odległość (e-learning), narzędzi on-line oraz techniki cyfrowej. Prowadzone jest ogólnopolskie badanie przedsiębiorczości studentów, wyniki opublikowane zostaną w raporcie. Projekt potrwa do końca czerwca 2011 roku. Projekt jest jednym z przedsięwzięć realizowanego od 2000 roku Programu „Przedsiębiorczość w praktyce”, który pomaga przełamywać bariery ekonomicznej i psychologicznej bezradności młodzieży i dorosłych, służy pobudzeniu społecznej i ekonomicznej aktywności oraz przygotowaniu do samozatrudnienia. Dotacji na realizację projektu udzielił Narodowy Bank Polski. Szczegółowy opis projektu znajduje się na stronie www.karieraok.pl.

Extremalni wizjonerzy – reintegracja zawodowa i społeczna młodzieży

Adresatem działań było 310 młodych ludzi w wieku 15-25 lat, zagrożonych wykluczeniem społecznym, mieszkających lub uczących się w Świętochłowicach. W ramach projektu przeprowadzono trzy edycje zajęć, po 10 warsztatów w każdej. Każdy uczestnik otrzymał dziewięćogodzinne wsparcie z zakresu doradztwa zawodowego (indywidualnego i grupowego). Podczas

Uczestnicy i uczestniczki warsztatów teatralnych

Sierpień 2010 roku był ostatnim miesiącem trwającego dwa lata projektu „*Extremalni wizjonerzy – reintegracja zawodowa i społeczna młodzieży*” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Europejskiego Funduszu Społecznego. Fundacja pełniła rolę partnera, bezpośrednim realizatorem była Fundacja Rozwoju Świętochłowic. Zajęcia teatralnych uczestnicy przygotowali spektakl: „Miejski Babilon”. Wysilek i zaangażowanie zostały docenione przez jury Przeglądu Małych Form Teatralnych konkursu „Z EFsem na scenę”, organizowanego przez Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, pod Patronatem Honorowym Marszałka Województwa Śląskiego – Bogusława Śmigielskiego. Spektakl zajął II miejsce. Więcej o projekcie, także krótki film, na stronie: www.wizjonerzy.info.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

4. Podnoszenie kompetencji sektora inicjatyw obywatelskich poprzez szkolenie lokalnych działaczy pozarządowych.

Szkolenia trenerskie

Fundacja Edukacja dla Demokracji kształci trenerów z zakresu edukacji obywatelskiej zarówno w Polsce jak i poza granicami kraju. Jesteśmy jedną z nielicznych organizacji pomagających lokalnym organizacjom pozarządowym budować zespoły stałych współpracowników: nauczycieli, działaczy organizacji pozarządowych, dziennikarzy, inżynierów, którzy po zakończeniu szkolenia trenerskiego prowadzą programy edukacyjne w swojej społeczności lokalnej. Wszystkie programy

międzynarodowych szkoleń trenerów realizowane są wspólnie z partnerami lokalnymi, którzy decydują o przyszłych działaniach podejmowanych przez trenerów. W roku 2010 przeprowadziliśmy kursy podstawowych umiejętności trenerskich dla nauczycieli i przedstawicieli organizacji pozarządowych z Gruzji, Tadżykistanu, Ukrainy i Azerbejdżanu. Prowadzenie tego typu szkoleń w wyżej wymienionych krajach jest konieczne niemal każdego roku. Z powodu natężonej emigracji w środowisku nauczycieli, która ma miejsce zwłaszcza w Azerbejdżanie i Tadżykistanie, ciągle kształcenie trenerów pracujących z dorosłymi jest nadal bardzo ważnym elementem procesu demokratyzacji.

W roku 2010 FED zintensyfikowała działania w Mołdowie. Jesienią 2008 w południowej Mołdowie dzięki wsparciu finansowemu z MSZ wykształciliśmy 16 trenerów. Dzięki wsparciu NED w roku 2010 byliśmy w stanie sfinansować cykl 10 warsztatów, które zostały przeprowadzone przez młodych trenerów. Prawie 200 przedstawicieli NGO i pedagogów z różnych części Mołdowy uczestniczyło w warsztatach dotyczących liderstwa, pozyskiwania funduszy i działania w sektorze pozarządowym.

Istotą pracy trenera, poza praktyką, jest podnoszenie kwalifikacji i nabywanie nowych umiejętności. Dlatego każdego roku staramy się zapraszać trenerów na szkolenia umożliwiające im rozwój trenerski. W 2010 roku zorganizowaliśmy takie szkolenia w Gruzji, Tadżykistanie i w Polsce. Doświadczeni trenerzy uczestniczyli w szkoleniach dotyczących nowych technologii nauczania oraz poznali metodologię pedagogiki gry i zabawy. Nowym i ważnym tematem, który poruszyliśmy wśród trenerów, jest wypalenie zawodowe wśród nauczycieli.

W 2010 roku Fundacja przeprowadziła także 2 kursy podstawowych umiejętności trenerskich w Polsce skierowane do przedstawicieli organizacji pozarządowych, prowadzących działania międzynarodowe oraz organizacji, które są aktywne na polu edukacji rozwojowej i wspólnie z FED realizowały działania z zakresu promocji praw człowieka w rozwoju. Wspomniane kursy trenerskie zostały zrealizowane w ramach Programu „Przemiany w Regionie” - RITA oraz projektu GREAT!.

Uczestniczki i trenerka szkolenia realizowanego w ramach projektu GREAT!

Ponadto dla osób, które kurs podstawowych umiejętności trenerskich ukończyły w latach 2008-2010, przeprowadziliśmy kurs zaawansowany. Wzięło w nim udział 12 przedstawicieli NGO.

Komponent Szkoleniowy projektu „Edukacja Rozwojowa – 2010”

W ramach działań zmierzających do poszerzenia grona podmiotów podejmujących tematykę edukacji globalnej, a zarazem podnoszenia jej jakości, w ramach projektu „Edukacja Rozwojowa – 2010. Regranting” został zrealizowany Komponent Szkoleniowy, skierowany do organizacji, które nie zajmowały się dotąd edukacją globalną lub zajmowały się nią w niewielkim zakresie. Komponent składał się z dwóch szkoleń: wprowadzenia w formie trzytygodniowego kursu e-learningowego oraz trzydniowego szkolenia stacjonarnego ukierunkowanego na planowanie

działań z zakresu edukacji rozwojowej. Cykl szkoleniowy rozpoczęło 19 osób, 16 ukończyło szkolenie e-learningowe, z czego 13 wzięło udział w szkoleniu stacjonarnym. Organizacje, których przedstawiciele ukończyli cały cykl, mogły ubiegać się o mini-dotacje w ramach zamkniętego konkursu grantowego. Udzielono 10 takich dotacji o maksymalnej kwocie wsparcia 8 tysięcy złotych. Projekt był współfinansowany w ramach programu polskiej pomocy zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2010 roku.

Uczestniczki i uczestnicy szkolenia dot. edukacji rozwojowej

Program Euro-Info-Network

Istotnym celem Programu RITA jest wspieranie procesu wymiany informacji pomiędzy organizacjami i instytucjami społeczeństwa obywatelskiego z krajów Unii Europejskiej, Europy Wschodniej, Kaukazu i Azji Środkowej. Poszukując skutecznych i przyszłościowych rozwiązań

uruchomiliśmy w 2007 roku portal www.civicportal.org. Jest to wielojęzyczny portal społecznościowy, tworzący przestrzeń do swobodnej wymiany informacji, doświadczeń oraz poszukiwania partnerów do realizacji wspólnych przedsięwzięć o zasięgu międzynarodowym. Pod koniec 2010 roku portal miał ponad 1900 użytkowników, był prowadzony w ośmiu językach i wyposażony w komponent e-learningowy oraz kanał transmisji plików filmowych.

W ostatnich dniach czerwca oraz w pierwszej połowie lipca 2010 roku odbyły się 3 szkolenia dla międzynarodowych grup odbiorców (1 w Gliwicach, 2 we Lwowie), których realizatorem było Centrum KANA – Gliwice, zaś FED była partnerem działań. Szkolenie gliwickie łączyło tematykę budowania i utrwalania partnerstwa ze szkoleniem umiejętnościowym na temat kursów e-learningowych. Szkolenia we Lwowie oprócz komponentu dotyczącego partnerstw zawierały umiejętnościowy komponent tworzenia filmów z działań na podstawie nagrań telefonami komórkowymi i ogólnodostępnego (legalnego) oprogramowania. W szkoleniach wzięły udział łącznie 43 osoby.

Ponadto zrealizowano dwa międzynarodowe (wielojęzyczne) szkolenia e-learningowe poprzez Civicportal, których celem było wsparcie realizatorów projektów międzynarodowych z Polski i Europy Wschodniej w korzystaniu w nowoczesnych technologii w działaniach: „Wprowadzenie do korzystania z portali społecznościowych i ich narzędzi” oraz „Umiejętności komunikacyjne w portalach społecznościowych”. W każdym ze szkoleń udział wzięło po niemal 80 osób.

Również w ramach platformy e-learningowej portalu www.civicportal.org odbył się kurs dla polskich organizacji pozarządowych „Finanse organizacji pozarządowych ze szczególnym uwzględnieniem rozliczeń projektów międzynarodowych”, który ukończyło ponad 30 osób, w większości z lokalnych lub nowopowstałych organizacji pozarządowych z całej Polski.

Konkurs o staż i netbook – edycja 2010

W marcu 2010 roku został ogłoszony konkurs o staż i netbook dla przedstawicieli organizacji pozarządowych, szkół i grup nieformalnych z Europy Wschodniej, Kaukazu, Azji Środkowej i Bałkanów. Uczestnikami konkursu mogły być osoby, które wspólnie z polską organizacją pozarządową lub szkołą zrealizowały projekt w ramach Programu RITA. Konkurs trwał do 9 kwietnia 2010 roku. Zgłoszono 50 aplikacji, z czego do udziału w stażach zaproszonych zostało 5 osób.

Osoby zaproszone do odbycia staży w polskich organizacjach pozarządowych realizowały je w okresie od czerwca do września 2010 roku. Każdy stażysta miał opracowany indywidualny program, a w organizacji, do której przyjeżdżał, miał przydzielonego opiekuna wspierającego w sprawach organizacyjnych i merytorycznych. Staże w Polsce odbyli:

- Nazarbek Mamadnazarov, Chorog, Tadżykistan, staż w okresie: 12-24.09.2010 w Fundacji Partners Polska, Warszawa;
- Hrant Karapetyan, Erewań, Armenia, staż w okresie: 16-31.08.2010 w Stowarzyszeniu Hospicjum Łódzkie;
- Grigorij Telnov, Moskwa, Rosja, staż w okresie: 3-20.08.2010 w Fundacji Merkury w Wałbrzychu;
- Olga Strelyuk, Lwów, Ukraina, staż w okresie: 25.06 - 11.07.2010 w Stowarzyszeniu Liderów Lokalnych Grup Obywatelskich, Warszawa;
- Ija Smirnova, Mińsk, Białoruś, staż w okresie: 18.07 - 2.08.2010 w Centrum Aruppe w Gdyni.

5. Propagowanie wysokich standardów profesjonalnych działania trzeciego sektora w Polsce i za granicą.

Udział w pracach Grupy Zagranica

Działająca od końca lat 90-tych Grupa Zagranica jest stowarzyszeniem polskich organizacji pozarządowych działających poza granicami kraju. Do

celów Grupy należą przede wszystkim: rzecznictwo interesów polskich organizacji pozarządowych zaangażowanych we wspieranie demokracji, pomoc humanitarną i współpracę rozwojową poza granicami kraju wobec partnerów zewnętrznych, w tym polskiej i europejskiej administracji publicznej; wspieranie wymiany informacji i doświadczeń oraz współpracy pomiędzy polskimi organizacjami pozarządowymi zaangażowanymi we wspieranie demokracji, pomoc humanitarną i współpracę rozwojową poza granicami kraju oraz ułatwianie nawiązywania współpracy pomiędzy polskimi organizacjami pozarządowymi a ich potencjalnymi partnerami za granicą.

Fundacja Edukacja dla Demokracji należy do aktywnych członków Grupy. W roku 2010 wsparliśmy ze środków Programu RITA proces zmian strukturalnych w Grupie Zagranica oraz prace jej biura. Uczestniczyliśmy w trwającym ponad rok procesie przygotowania międzysektorowego porozumienia na temat edukacji globalnej w Polsce, którego celem jest między innymi stworzenie i popularyzacja standardów edukacji globalnej.

Zespół Fundacji brał udział w pracach grup roboczych działających w ramach Grupy Zagranica, w szczególności grupy ds. edukacji rozwojowej oraz grupy ds. Partnerstwa Wschodniego. Justyna Janiszewska (Prezes Zarządu FED) pozostaje członkiem Zarządu Grupy Zagranica.

6. Rozwój świadomości i umiejętności społeczności lokalnych.

Program Edukacja finansowa dla osób o niskich dochodach

Fundacja jest członkiem Partnerstwa na rzecz Edukacji Finansowej. Działania adresowane do osób o najniższych dochodach realizowane są od siedmiu lat. W roku 2010 kontynuowano budowanie sieci PDF (przewodnik domowych finansów) – osób działających w lokalnych organizacjach, inicjujących i realizujących działania edukacyjne oraz służących wsparciem zainteresowanym. Dokonano adaptacji oraz wdrożono kolejny pakiet szkoleniowy „Zarządzanie długiem”. Szczegóły na stronie www.edufin.org.pl.

Aktywizacja społeczności lokalnych na Dolnym Śląsku poprzez dziedzictwo kulturowe „Szlak Sakralnej Sztuki Barokowej im. Michaela Willmanna“

W 2010 roku w partnerstwie ze Stowarzyszeniem Akademia Rozwoju Przedsiębiorczości w Żaganiu oraz Instytutem Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego zrealizowaliśmy projekt „*Szlak Sakralnej Sztuki Barokowej im. Michaela Willmanna w dawnym księstwie Żagańskim*”.

W ramach projektu zbadano i wprowadzono na szlak kulturowy cztery obiekty: opactwo Augustianów w Żaganiu, XVIII-wieczny kościół św. Mikołaja w Stanowie, gotycki kościół św. Anny w Solnikach oraz kościół farny Oczyszczenia NMP w Kozuchowie. Ponadto przeprowadzono badania terenowe na niemal całym zachodnim obszarze historycznego Śląska. Wszystkie noty dotyczące obiektów dostępne są w postaci ulotek rozmieszczonych w poszczególnych parafiach oraz na stronie projektu.

W oparciu o przeprowadzone badania zostały przygotowane warsztaty dla administratorów obiektów, regionalistów, lokalnych pasjonatów i aktywistów. Warsztaty zrealizowano w listopadzie 2010 roku w Żaganiu, Stanowie oraz Kożuchowie, gdzie dodatkowo zrealizowano warsztaty dla młodzieży. Łącznie w warsztatach udział wzięło ponad 150 osób. Podobnie jak w działaniach realizowanych w latach 2008-2009, projekt poprzez dostarczanie fachowej wiedzy o obiektach kulturowych, aktywizował społeczności lokalne do wspólnego działania, zachęcał do poznawania historii małych ojczyzn i lepszego wykorzystania obiektów kultury na rzecz stabilnego rozwoju lokalnego. Projekt został zrealizowany dzięki dotacji Funduszu Inicjatyw Obywatelskich dla SARP. FED pełniła rolę partnera merytorycznego w projekcie, bez udziału finansowego.

Ponadto uczestniczyliśmy w realizacji dwóch ważnych wydarzeń społeczno-kulturalnych o zasięgu regionalnym: konferencji „*Wokół Karkonoszy i Gór Iżerskich. Sztuka baroku na Śląsko – czesko – łuszyckim pograniczu*” zorganizowanej przez Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze oraz wystawy „*Barokowy warsztat Michaela Leopolda Willmanna pod lupą*” realizowanej przez Muzeum w Jaworze.

Więcej informacji na www.drogibaroku.org.

7. Wspieranie rozwoju i procesów demokratyzacyjnych w krajach Europy Wschodniej, Azji Środkowej i Kaukazu Południowego.

Dotacje Programu „Przemiany w Regionie” – RITA

Program „Przemiany w Regionie” - RITA ("Region in Transition"), powstały w roku 2000, jest przedsięwzięciem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, realizowanym przez Fundację Edukacja dla Demokracji. Celem Programu jest wsparcie demokratycznych i wolnorynkowych przemian w krajach Europy Wschodniej, Kaukazu i Azji Środkowej, przede wszystkim poprzez dzielenie się polskim doświadczeniem w tym zakresie. Istotnym zadaniem Programu jest również udział w kształtowaniu nowych liderów i elit społecznych, intelektualnych i gospodarczych.

Głównym komponentem Programu są dotacje przyznawane polskim organizacjom pozarządowym realizującym projekty na rzecz społeczeństw krajów objętych Programem oraz we współpracy z partnerami z tychże krajów.

Do Programu RITA w 2010 roku wpłynęło ponad 210 wniosków o dofinansowanie. Priorytety konkursu kształtowały się w następujący sposób:

- inicjatywy lokalne podejmowane przez organizacje pozarządowe (lub koalicje organizacji pozarządowych ze szkołami) z małych miejscowości, które dotychczas nie prowadziły współpracy międzynarodowej oraz nie otrzymywały dotacji w ramach Programu „Przemiany w Regionie” – RITA;
- projekty pilotażowe i innowacyjne realizowane przez doświadczone organizacje pozarządowe;
- projekty, w których wkład Programu RITA umożliwia realizację znacznie większego przedsięwzięcia finansowanego z udziałem innych sponsorów.

W 2010 roku przyjęto do dofinansowania 35 projektów na łączną kwotę ponad 1,6 miliona złotych.

Program RITA nie ogranicza się do przekazywania dotacji – grantobiorcy są między innymi zapraszani do udziału w corocznym spotkaniu „Ambasadorów Przemian w Regionie”, które jest okazją do wymiany doświadczeń i podnoszenia kompetencji. W 2010 roku spotkanie odbyło się w Krynicy-Zdroju z udziałem przedstawicieli 57 organizacji i instytucji, które otrzymały wsparcie dotacyjne z Programu RITA. Termin i miejsce spotkania były nieprzypadkowe – uczestnicy naszego spotkania wzięli również udział w Forum Ekonomicznym w Krynicy

Przedstawiciele grantobiorców Programu RITA oraz współpracowników Programu podczas spotkania Ambasadorów Przemian w Regionie, Krynica

Konferencja nt. Partnerstwa Wschodniego z udziałem Moskiewskiej Szkoły Badań Politycznych

Międzynarodowa konferencja „Polska, Rosja, Partnerstwo Wschodnie – perspektywy współpracy” odbyła się w dniach 17-18 grudnia 2010 roku w Jadwisinie k. Warszawy.

W konferencji wzięło udział 56 osób, z czego niemal połowę stanowili uczestnicy z Rosji. Tematyka konferencji była skoncentrowana na Partnerstwie Wschodnim oraz współczesnych relacjach Polski i Rosji z krajami Partnerstwa Wschodniego.

Delegacja rosyjska, oprócz udziału w konferencji, zwiedziła Parlament RP i Muzeum Powstania Warszawskiego oraz odbyła kilkugodzinne spotkanie w Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta st. Warszawy. Realizację przedsięwzięcia wsparła finansowo Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Moskwie.

8. Budowanie w społeczeństwie polskim postaw współodpowiedzialności za globalny rozwój

Edukacja Rozwojowa – 2010. Regranting

W roku 2010 Fundacja Edukacja dla Demokracji ponownie została wybrana w otwartym konkursie przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP na operatora konkursu grantowego dotyczącego edukacji rozwojowej. W otwartym konkursie grantowym ogłoszonym przez FED złożono 186 wniosków. Przyznano 34 dotacje (w tym 10 w ramach Komponentu Szkoleniowego, o którym szerzej piszemy w rozdziale „Aktywność i odpowiedzialność obywatelska”) na łączną kwotę ponad 558 tys. zł.

Celem ogólnym dofinansowanych projektów było podniesienie świadomości i poszerzenie wiedzy polskiego społeczeństwa na temat problemów rozwoju na świecie, ułatwienie zrozumienia globalnych współzależności pomiędzy społeczeństwami krajów rozwiniętych a społeczeństwami krajów rozwijających się i przechodzących transformację ustrojową, skłanianie do krytycznej refleksji nad odpowiedzialnością za rozwój międzynarodowy oraz pobudzanie do osobistego zaangażowania i świadomego działania na rzecz walki z ubóstwem na świecie i realizacji Milenijnych Celów

Rozwoju. Projekty były realizowane na terenie całej Polski, również w małych miejscowościach i we współpracy z wiejskimi szkołami. Projekt był współfinansowany w ramach programu polskiej pomocy zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2010 roku.

Projekt "GREAT – Global Rights European Acting Together!"

Rok 2010 był ostatnim rokiem realizacji trzyletniego projektu. W 2009 roku w ramach projektu Global Rights Europeans Acting Together (GREAT!) razem z Polską Akcją Humanitarną rozpoczęliśmy działania na poziomie krajowym. Do udziału w projekcie zaprosiliśmy 25 polskich organizacji pozarządowych, z których 20 wspólnie z PAH i FED w 2010 roku realizowało

kampanię społeczną na temat praw człowieka w rozwoju.

Kampania społeczna była realizowana od maja do połowy grudnia 2010 roku. Za przebieg kampanii odpowiadała Polska Akcja Humanitarna. FED wspierała partnerów lokalnych w prowadzeniu działań edukacyjnych (warsztatów, zajęć z młodzieżą) na poziomie lokalnym.

W ramach kampanii przeprowadzono działania o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w wielu miastach Polski – warsztaty, przedstawienia dla dzieci, pokazy filmowe, dyskusje panelowe, happeningi.

Kampanię na poziomie lokalnym realizowały następujące organizacje: Stowarzyszenie Sprawiedliwego Handlu - "Trzeci Świat i My", Stowarzyszenie Ekologiczne Dla Ziemi, Stowarzyszenie Inicjatyw Niezależnych "Mikuszewo", Fundacja Partners Polska, Fundacja Rozwoju Świętochłowic, Stowarzyszenie Homo Faber, Stowarzyszenie PRO HUMANUM, Stowarzyszenie Inicjatywa Rozsądnych Polaków, Centrum Edukacji Obywatelskiej, Stowarzyszenie "Jeden Świat", Stowarzyszenie Społeczno – Kulturalne ETHNOS, Amnesty International Polska, Fundacja Kultury Chrześcijańskiej ZNAK, Towarzystwo Edukacyjne Wiedza Powszechna, Stowarzyszenie "Nasza Gmina", Fundacja Inna Przestrzeń, Fundacja Działań Edukacyjnych KreAdukcja, Fundacja Kultury Chrześcijańskiej ARTOS, Stowarzyszenie "Solidarni w Europie", Fundacja Mederi.

W listopadzie 2010 roku odbyło się podsumowanie kampanii społecznej prowadzonej w Polsce, w którym wzięli udział lokalni partnerzy, koordynatorka ze strony FED, PAH, oraz koordynatorka ze strony lidera projektu – węgierskiego biura międzynarodowej organizacji Terre des Hommes.

Więcej na stronie projektu: www.greatproject.eu. Projekt był współfinansowany przez Komisję Europejską (EuropeAid).

Program „Obywatelski Fundusz Demokratyczny”

Obywatelski Fundusz Demokratyczny (OFD) powstał z inicjatywy współpracowników, wolontariuszy i przyjaciół Fundacji Edukacja dla Demokracji. Fundusz wspiera konkretne projekty i inicjatywy, mające na celu poprawę warunków życia społeczności lokalnych, do których jest kierowany, poprzez zwiększenie udziału ich członków w procesach decyzyjnych oraz pomoc materialną.

2010 rok był kolejnym rokiem, w którym dzięki uzyskanemu wcześniej statusowi Organizacji Pożytku Publicznego mogliśmy pozyskiwać środki w ramach 1% odpisu od podatku dochodowego od osób fizycznych. W ramach 1% pozyskaliśmy kwotę 3.401 zł. Ponadto na konto Obywatelskiego Funduszu Demokratycznego wpłynęły darowizny w kwocie 13.277 zł.

W 2010 roku w ramach Obywatelskiego Funduszu Demokratycznego wspieraliśmy dwie inicjatywy programowe, na które też zbieraliśmy środki w ramach 1%:

- „*Tadżycka Krowa*” – zebrane środki są przekazywane Klubom Kobiet w Północnym Tadżykistanie. Członkinie Klubów dokonują zakupów krów lub jałówek, które przekazują swoim najbardziej potrzebującym koleżankom. Z wpłat w ramach 1% oraz darowizn zebranych w 2010 roku w ramach działań Obywatelskiego Funduszu Demokratycznego zostały zakupione w Tadżykistanie kolejne krowy.
- „*Wolontariat młodzieżowy*” – środki zebrane na tę inicjatywę będą wydatkowane w następnym roku budżetowym.

Ponadto, w lipcu Zarząd FED podjął decyzję o uruchomieniu w ramach OFD nowej inicjatywy, polegającej na fundowaniu stypendiów dla młodzieży (z krajów tzw. Wschodu), uczącej się lub studiującej w swoich krajach. Pierwszymi beneficjentami inicjatywy zostali dwaj studenci z Tadżykistanu, którzy po śmierci ich ojca nie byli w stanie zapewnić środków na swoją edukację. W sierpniu 2010 roku przekazaliśmy środki potrzebne na sfinansowanie pierwszego roku edukacji na wyższej uczelni, z zobowiązaniem ze strony FED do wspierania ich nauki do końca jej trwania.

Ponadto, w ramach inicjatywy „Tadżycka Krowa” Stowarzyszenie Ekologiczne dla Ziemi z Lublina zorganizowała w jednym z lubelskich liceów wystawę nt. Azji Centralnej połączoną ze zbiórką na zakup krowy.

IV. Lista programów i projektów

Przedstawione wyżej działania były realizowane w ramach następujących programów, projektów i inicjatyw, w ramach przedsięwzięć własnych lub w partnerskiej współpracy z innymi podmiotami:

Programy Fundacji

- Przemiany w Regionie RITA
- Edukacja Rozwojowa
- Edukacja Obywatelska w krajach Europy Wschodniej, Kaukazu i Azji Centralnej
- Obywatelski Fundusz Demokratyczny
- Przedsiębiorczość w praktyce
- Profesjonalne NGO
- Edukacja finansowa dla osób o niskich dochodach

Projekty Fundacji

- Global Rights Europeans Acting Together
- Support for Democratic Transition Through Education
- Kariera OK. – jesteśmy przedsiębiorczy
- Fostering Civic Education and Youth Activism

Inne inicjatywy i działania programowe Fundacji

- Kształcenie trenerów
- Civicportal
- Szlak Sztuki Barokowej im. Michaela Willmanna

Przynależność Fundacji do organizacji krajowych i międzynarodowych oraz do innych zewnętrznych inicjatyw niesformalizowanych

- Związek Stowarzyszeń “Grupa Zagranica”
- Education for Democracy International Network EDIT-net
- Lokalna Grupa Działania „Spichlerz Górnego Śląska” w Koszęcinie
- Zaplanuj swoją przyszłość (Partnerstwo na rzecz Edukacji Mikrofinansowej)

V. Współpraca

Działania Fundacji w 2010 roku mogły zostać zrealizowane dzięki wsparciu finansowemu następujących darczyńców:

- Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności
- National Endowment for Democracy
- EuropeAid, Komisja Europejska
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Europejskiego Funduszu Społecznego
- Fundacja im. Stefana Batorego
- Department of Foreign Affairs and International Trade (DFAIT), Kanada
- Narodowy Bank Polski
- Local Government And Public Service Reform Initiative, Open Society Institute
- Ambasada RP w Moskwie

Realizacja działań Fundacji jest możliwa jedynie dzięki systematycznej współpracy z dziesiątkami organizacji i instytucji partnerskich. Nie sposób wymienić wszystkich, w sposób szczególny chcielibyśmy podziękować za współpracę w 2010 roku następującym partnerom:

- Fundacja Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego
- Fundacja Rozwoju Świętochłowic
- Towarzystwo Lwa, Ukraina
- Stowarzyszenie „Powolże”, Federacja Rosyjska,
- Laboratorium Edukacji Obywatelskiej „Poshuk”, Ukraina
- Polska Akcja Humanitarna
- Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA Gliwice
- Laboratorium Pedagogiczne „Rej”, Białoruś
- Microfinance Centre
- Stowarzyszenie „ATINATI”, Gruzja
- Centrum Edukacji Obywatelskiej “Nur”, Azerbejdżan
- Centrum Młodych Liderów, Azerbejdżan
- Klub Pedagogiczny “Raduga”, Federacja Rosyjska

- Stowarzyszenie inteligencji technicznej i naukowej ASTI, Tadżykistan
- Terre des Hommes, Węgry

De